

SKYDDA DINA RÄTTIGHETER MED DET NYA AVTALET OM ÖVERFÖRING AV UPPHOVSRÄTT

AV-verkens användning och AV-upphovsmännens ställning

TV-tittandet och användningen av audiovisuella verk är vanligare än någonsin förr. Snabba internetförbindelser och utvecklingen av terminalutrustning har märkbart ökat möjligheterna att utnyttja AV-verken kommersiellt.

Samtidigt har tävnan om upphovsrätten i anslutning till AV-verken ökat, och AV-upphovsmännen får inte alltid rättmätiga ersättningar för användningen av deras verk. Ofta kräver man att upphovsmannen mot en engångsersättning överlämnar all upphovsrätt med vidareändringsrätt. I nuläget anses detta inte skäligt.

Vad är det vi gör?

AV-upphovsorganisationerna insamlar av sina medlemmar genom avtal ensamrätter till överföring av upphovsrätten (senare upphovsrättsavtal) på specifika massanvändningsområden för AV-verken. Detta görs för att stärka AV-upphovsmännens ekonomiska ställning och kontroll i anslutning till verken.

Vad betyder massanvändning av AV-verk?

Genom massanvändningsområden nyttjar en stor mängd användare en stor mängd AV-verk. Massanvändningsområden för AV-verk är bl.a. vidareändring av televisionskanaler under kabel- och teleoperatörers ledning samt offentligt uppvisande av AV-verk, som sker i tusentals kund- och övriga lokaler – till exempel restauranger och andra serviceföretag.

På verkens massanvändningsområde kan den enskilda upphovsmannen eller AV-upphovsorganisationen i praktiken inte själv bevilja heltäckande användningstillstånd. I dessa situationer kan upphovsmännen bevilja tillstånd för användningen av sina verk endast via en upphovsrättsorganisation som representerar många olika rättsinnehavargrupper, såsom man inom musikbranschen gjort redan länge via Teosto och Gramex. För AV-upphovsmännens del fungerar upphovsrättsorganisationen Kopiosto som en sådan organisation.

Kopiostos roll

AV-upphovsmannen ingår ett upphovsrättsavtal med AV-upphovsorganisationen. Organisationerna överför administrationen av de insamlade ensamrättigheterna till Kopiosto, som efter detta ännu effektivare kan övervaka AV-upphovsmännens intressen samt samla in och avräkna deras ersättningar.

Det centrala innehållet i upphovsrättsavtalet

De användningsområden för AV-verken som definieras i upphovsrättsavtalet är televisions- och radioprograms användning inom undervisning, vidareändring av televisionskanaler i kabel- och andra nätverk, offentlig överföring, offentligt uppvisande, nätlagringstjänster och icke kommersiell inspelning samt administration av kompensationsavgiften.

Med det nya upphovsrättsavtalet

1. **samlar man in ensamrätter** för de ovannämnda användningsområdena för AV-verk,

De organisationer som representerar AV-upphovsmän rekommenderar tecknande av ett upphovsrättsavtal.

2. **täcker man alla AV-verk** – inte bara de som visas på TV och
3. **uppmärksammar man nya användningssätt för AV-verk** bl.a. för nätlagringstjänster.

Avsikten med insamlandet av specifika ensamrätter är att stärka AV-upphovsmännens intressebevakning. Det är nödvändigt att täcka alla AV-verk, eftersom en allt större andel AV-verk inte längre sänds på TV utan utnyttjas på andra sätt, t.ex. genom streaming på internet. Upphovsrättsavtalet möjliggör i fortsättningen effektiv licensiering av nätlagringstjänster.

Upphovsrättsavtalet utvidgar och förstärker de rättigheter som en AV-upphovsman redan tidigare gett Kopiosto genom bevakningsfullmakten. För övriga delar, förutom AV-verkens rättigheter, gäller Kopiostos bevakningsfullmakt. Om upphovsmannen förutom AV-verk gjort skriftliga verk¹, fungerat som illustratör, fotograf eller bildkonstnär, bör man i fortsättningen bevilja en Kopiosto-bevakningsfullmakt för de rättigheterna. Det möjliggör fotokopiering och licensiering av digital användning i bl.a. läroanstalter.

¹ Skriftliga verk är till exempel tidningsartiklar, noveller, fakta- och läroböcker, dikter, pjäser och översättningar.

Med hjälp av upphovsrättsavtal stärks AV-upphovsmännens ekonomiska position och kontroll i anslutning till deras verk.

Fördelar och konsekvenser med upphovsrättsavtalet

Efter tecknandet av ett upphovsrättsavtal

- kan de rättigheter som fastställts inte längre överföras från AV-upphovsmannen till en tredje part, och AV-upphovsmannen kan inte heller teckna andra avtal angående de ensamrättigheter som överförs till AV-upphovsorganisationen.

Av denna orsak

- har AV-upphovsmannen möjlighet att via Kopiosto få ersättning för användning av hans/hennes verk på bl.a. sådana användningsområden som i nuläget inte ger AV-upphovsmannen någon ersättning alls. Ett sådant användningsområde är till exempel offentligt uppvisande.
- För klarhetens skull borde i AV-branschens avtal läggas till följande omnämnande: "Avtalet gäller inte de rättigheter, som upphovsmannen med ett upphovsrättsavtal eller bevakningsfullmakt har överlämnat till AV-upphovsorganisationen XXX."

Tecknandet av ett upphovsrättsavtal inverkar inte på eventuella medlemskap i AV-upphovsorganisationer. Organisationerna förhandlar även i fortsättningen om kollektivavtal och andra avtal för AV-upphovsmännens del.

Hur tecknar man ett upphovsrättsavtal?

AV-upphovsmannen tecknar ett upphovsrättsavtal med valfri AV-organisation/organisationer. För att

teckna ett avtal krävs inte medlemskap i organisationen.

Kopiosto ansvarar för insamlandet av upphovsrättsavtalen. I första hand tecknas avtalet elektroniskt på adressen www.kopiosto.fi/tekijanoikeussopimus. För att kunna teckna ett avtal elektroniskt krävs inloggning med nätbankskoder.

I vilken egenskap?

I upphovsrättsavtalet preciserar AV-upphovsmannen i vilken egenskap denne tecknar avtalet. AV-upphovsmannen kan till exempel meddela att denne tecknar avtalet i egenskap av fotograf eller regissör. Det är viktigt att beakta alla de egenskaper, som en AV-upphovsman kan fungera i.

Upphovsmannen kan teckna ett upphovsrättsavtal i samma egenskap med endast en AV-upphovsorganisation. Orsaken till detta är att man inte kan överlåta ensamrätten till flera än en part i taget.

Alternativ till elektroniskt avtal

Om AV-upphovsmannen inte har möjlighet att teckna ett avtal elektroniskt, kan avtalet tecknas även på papper. Avtalsdokument kan laddas ner och skrivas ut på adressen www.kopiosto.fi/tekijanoikeussopimus eller beställas direkt från Kopiosto. Av pappersavtalen behåller AV-upphovsmannen ett och det andra skickas tillsammans med en personuppgiftsblankett till Kopiosto, som sköter om insamlandet av upphovsrättsavtal och skickar dem till vederbörande organisation.

Det kostar inget att posta avtalen då följande information skrivs på kuvertet:

Kopiosto rf
Kod 5000467
UPPHOVSRÄTTSAVTAL
00003 Svarsförsändelse

Mer information

En lista på ofta ställda frågor hittas på adressen www.kopiosto.fi/tekijanoikeussopimus.

Om du inte där hittar svaret på din fråga kan du ringa Kopiosto (09 4315 2370) eller skicka e-post tekijanoikeussopimus@kopiosto.fi.

Tilläggsinformation fås även av den AV-upphovsorganisation som representerar din bransch och är medlem i Kopiosto.

Kopiosto som intressebevakare för AV-upphovsmän

Upphovsrättsorganisationen Kopiosto representerar 27 AV-upphovsorganisationer och har 27 000 bevakningsfullmakter av AV-upphovsmän. Kopiosto har ett högklassigt kunnande inom avtals- och upphovsrätt samt utvecklade avräkningsprocesser, med vilkas hjälp ersättningarna kan avräknas personligen till AV-upphovsmännen. Kopiosto har nästan 30 års erfarenhet av att försvara och administrera AV-upphovsmännens rättigheter samt att avräkna ersättningar personligen.

www.kopiosto.fi

KOPIOSTO
UPPHOVSRÄTTSGENFÖRETRÄDANDE